

Mitä yksityisempää sitä yleisempää

Kun aamun valjettua raottaa silmiä, karistaa unet, pesee kasvot ja askeltaa uutisten kautta töihin markkinapaikoille. Silloin huomaa, miten ihminen päivän mittaan monta kertaa siirtyilee yhdestä todellisuudesta toiseen.

Eri maailmoihin kuuluu eri määrä porukkaa ja eri sääntöjä ja tunnelmia. Silti totumme yleensä nopeasti, ja jokainen todellisuus tuntuu aina kerrallaan luontevalta.

Vain tuo siirtymä on raju. Niin kuin sängystä nouseminen. Meno yksityisestä yleiseen.

Tai toisin päin. Yhtä radikaalilta tuntuu muutos, kun sammuttaa koneet ja valot ja kuulee oman hengityksen. 10 minuutin oleminen keskenään, ilman ulkoisia ärsykeitä hiljaa maaten tai istuen samassa asennossa voi tunneditraamaturgialtaan saada isoja muotoja kuin seikkailuelokuva: alkurauhattomuutta, ärsyyntymistä, helpotusta, täyttymystä, raivoa, surua jne. *Titanic* jää helposti kakkoseksi.

Miten jaksaa ja kestää näitä siirtymiä?

Itävaltalainen taidemaalari Maria Lassnig (1919–2014) oli pioneeri asettaessaan kehon tiedostamisen maalaustaiteensa keskipisteeseen.

Toki jo muutkin olivat Lassnigia ennen tutki neet ihmisen olemista maailmassa leimallisesti kehon kautta. Esimerkiksi Egon Schielen (1890–1918) ilmaisuvoimaiset ja haastavat taulut ravistelevat edelleen katsomiskerrasta toiseen.

Mutta kun Schielen taiteessa ihmisen yksityisyys kuvataan suhteessa ulkopuoliseen esimerkiksi

halun tai jonkin muun pyrkimyksen tai asenteen muodossa, niin Lassnig kuuntelee ja maalaa elämisen kokemusta ennemmin kokemuksena itsensä. Ei niinkään erojen, vastakkainasettelujen tai objekti–subjekti–näkökulmasta, vaan pitäen kokemuksen ikään kuin lähtökohdissaan omien rajojensa sisäpuolella.

Kuvaamalla abstraktein(kin) keinoin, miltä ”vastakohta” tai ”kaksi kasvojen puolikasta” kokijasta itsestään tuntuvat, Lassnig pyrkii alueelle, joka kyllä on osa yleistä inhimillistä kokemusta mutta jonka tavoittaminen tiedostaen, saati sitten tuon tiedostetun kokemuksen jakaminen, ei helposti sovi tuntemiimme kielioppeihin ja on siksi vaikeaa ja harvinaista.

Niinpä pari viikkoa sitten Albertina-museossa Lassnig-näyttelyssä nimeltä *Vuoropuheluja* hätkähdin. Hetken kesti, ennen kuin pääsin kiinni. Mutta sitten. Kuva toisen jälkeen tuntui aukeavan. Tuli olo, että kyllä, minussakin resonoi tämän taiteilijan – aivan vieraan ihmisen – kuvaamistapa olotilasta, kun ”jokin jälleen kirkastuu”. Tai kun ”hammaslääkäri tappaa”. Siihen asti salainen, äärimmäisen yksityiseltä ja ainutlaatuiselta vaikuttanut kehon muistijälki tuntuikin luisa ja ytimissä yhtäkkiä ihan yksinkertaiselta jakaa.

Kuvien myötä todellisuudet lähentyivät. Siirtymien kynnykset madaltuivat. Tuli paussi varuillaan olemisesta, vertailusta ja kilpailusta. Jonkinlaisen tasapainon kokemus. Virkistyminen.

Satu Taskinen